

J. J.

100-lecie austriackiej i 45-lecie polskiej maszyny do pisania

---

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 11/3, 293-294

1966

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

licznych spotkań i rozmów, że w działaniu zmierzającym do przybliżenia Kopernika wyobraźni i świadomości tych, którzy „do Kopernika” przyjeżdżają, można liczyć na pomoc wielu ludzi dobrej woli.

J. D.

„SZTANDAR MŁODYCH“ O HISTORII TECHNIKI

Pod tytułem *Sarmata buduje raketę* ukazał się w nrze 98/1966 „Sztandaru Młodych” wywiad przeprowadzony przez Krystynę Miłotowską z pracownikami Zakładu Historii Nauki i Techniki PAN prof. Eugeniuszem Olszewskim i mgr-em inż. Bolesławem Orłowskim. W wywiadzie zwrócono uwagę na potrzebę badań nad historią techniki w Polsce. Przypomniano nazwiska Kazimierza Siemienowicza, Juliana Ochorowicza i Kazimierza Prószyńskiego. Udostępniono reporterowi materiały dotyczące przedhistorycznego wielkiego zespołu kopalni krzemienia pasiastego w Krzemionkach Opatowskich koło Ostrowca i jednego z bardziej zaskakujących odkryć ostatnich lat — ośrodka hutniczego w rejonie Gór Świętokrzyskich. Prof. Olszewski i inż. Orłowski, opowiadając o rezultatach badań nad dziejami techniki, zastrzegli się, że prace nad całością dziejów polskiej myśli technicznej wymagają jeszcze wielu lat badań i studiów.

H. H.-R.

100-LECIE AUSTRIACKIEJ I 45-LECIE POLSKIEJ MASZYNY DO PISANIA

Maszyna do pisania należy do tej grupy wynalazków, które zostały dokonane w różnych krajach przez poszczególnych twórców działających niezależnie lub prawie niezależnie od siebie. Jedni z nich osiągnęli rozgłos i powodzenie już za życia, nazwiska i dzieła innych były znane jedynie w wąskich środowiskach i spopularyzowano je dopiero współcześnie w wyniku badań nad historią techniki.

Peter Mitterhofer, cieśla z południowego Tyrolu, który w 1864 r. skonstruował pierwszy w Austrii model maszyny do pisania, był wynalazcą, któremu mimo sukcesów na polu techniki nie udało się zdobyć laurów życiowych. Wynalazek Mitterhofera nie został w ówczesnej Austrii rozpowszechniony, a sam wynalazca zmarł w ciężkich warunkach. Uznanie przyszło dopiero w stulecie wynalazku. W wiedeńskim Technicznym Muzeum Przemysłu i Rzemiosła odbyła się specjalna akademія oraz otwarto wystawę obrazującą rozwój maszyn do pisania.

Informacje o tych imprezach, opis wynalazku, a także niełatwy życiorys wynalazcy można znaleźć w artykule Aleksandra Znanieckiego *Sto lat drewnianej maszyny do pisania Mitterhofera*, zamieszczonym w dwumiesięczniku „Stenograf Polski“ (nr 2/1965).

*

W Bydgoszczy w 1921 r. powstał zakład pod nazwą Pierwsza Polska Fabryka Maszyn do Pisania, założony przez Władysława Paciorekiewicza, mechanika i konstruktora posiadającego duże doświadczenie w zakresie budowy maszyn do pisania, a nawet własne patenty. W zakładzie tym przygotowano a następnie podjęto produkcję pierwszej polskiej maszyny, skonstruowanej przez Paciorekiewicza.

Okoliczności utworzenia fabryki w Bydgoszczy oraz konstruktorską działalność jej założyciela opisał Aleksander Znaniecki w artykule *44 lata temu powstała*

pierwsza polska maszyna do pisania konstrukcji W. Paciorkiewicza („Stenograf Polski”, nr 4/1965). Autor podał też krótkie informacje o innych zakładach produkujących maszyny do pisania w Polsce w okresie międzywojennym.

J. J.

Z CZASOPISM ZAGRANICZNYCH

„POLISH MEDICAL SCIENCE AND HISTORY BULLETIN“

Związek Lekarzy Polskich (Polish Medical Alliance) w Chicago wydaje od prawie dziewięciu lat czasopismo lekarskie*, którego naczelnym redaktorem jest dr Aleksander Rytel. W skład redakcji wchodzi polscy lekarze przede wszystkim ze Stanów Zjednoczonych, lecz także z Wielkiej Brytanii i Australii.

Kwartalnik „Polish Medical Science and History Bulletin“ ukazuje się w imponującej szacie zewnętrznej, jest bardzo bogato ilustrowany. Kwartalnik ma na celu informowanie polskiego świata lekarskiego i naukowo-medycznego na obczyźnie o stanie i postępach wiedzy medycznej w Polsce, a także o historycznych osiągnięciach Polaków na polu medycyny. Czasopismo zyskuje sobie coraz większą popularność w różnych ośrodkach naukowych całego świata, nie tylko w środowiskach polskich. Jest ono wydawane w języku angielskim.

Na treść każdego zeszytu składają się głównie oryginalne artykuły na tematy aktualne podejmowane i opracowywane w zakresie nauk medycznych w Warszawie i Krakowie, Wrocławiu, Białymstoku i Szczecinie, tam wszędzie, gdzie tego rodzaju prace w Polsce są prowadzone. Ponadto każdy zeszyt zawiera zwięzły, systematyczny przegląd polskiego piśmiennictwa naukowego w omawianej dziedzinie, uporządkowany według specjalności.

Tematykę historii medycyny uwzględniono już w licznych oryginalnych opracowaniach, były to m.in. artykuły: A. Laskiewicza o F. L. de Lafontaine, założyciela pierwszej wojskowej szkoły lekarzy w Polsce, S. Szpilczyńskiego o filozofii w nauce lekarskiej polskiego odrodzenia, B. Skarzyńskiego o filozofii medycyny w XIX w., A. Rytla o T. Browicu, odkrywcy bakterii tyfusu, oraz o F. Wierzbickim, pierwszym geografie i historyku medycyny w Kalifornii, Z. Woźniewskiego o A. Sokołowskim, pionierze polskiej ftizjologii, A. Wrzoska o J. Śniadeckim i jego teorii jestestw organicznych.

Jednocześnie stale są zamieszczane biogramy wybitniejszych lekarzy z przeszłości, zaopatrzone ich podobiznami. Dotychczas uwzględniono następujące sylwetki: Edmund Biernacki, Napoleon Cybulski, Władysław Szymonowicz, Ludwik Rydygier, Adam Wrzosek, Odo Bujwid, Przemysław Pieniążek, Tadeusz Browicz, Józef Babiński, Ludwik Hirszfeld, Jan Milkulicz, Franciszek Jawdyński, Marcell Nencki, Ludwik Bierkowski, Jędrzej Śniadecki, Leon Marchlewski, Leon Wachholz. Biuletyn drukuje też wspomnienia pośmiertne.

„Biuletyn“, stanowiący do pewnego stopnia organ Związku Lekarzy Polskich za granicą, dociera wszędzie, gdzie polscy lekarze wykazują ambicję śledzenia postępu w nauce. Informacje o rozwoju polskiej wiedzy lekarskiej ułatwiają jej konfrontację z osiągnięciami naukowymi za granicą, przyczyniają się do pogłębienia związków kulturalnych Polski z innymi krajami świata na polu medycznym.

* Por. obszerną informację B. Skarzyńskiego o tym czasopiśmie w „Kwartalniku” nr 2/1959, s. 365.